ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 24.9.2018 г.
SWD(2018) 413 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

Доклад за ранно предупреждение

придружаващ

ДОКЛАД ОТ КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

относно изпълнението на законодателството на ЕС за отпадъците, включително доклада за ранно предупреждение за държавите членки, за които съществува риск да не постигнат целите по отношение на подготовката за повторно използване / рециклиране на битовите отпадъци

{COM(2018) 656 final} - {SWD(2018) 414 final} - {SWD(2018) 415 final} -
{SWD(2018) 416 final} - {SWD(2018) 417 final} - {SWD(2018) 418 final} -
{SWD(2018) 419 final} - {SWD(2018) 420 final} - {SWD(2018) 421 final} -
{SWD(2018) 422 final} - {SWD(2018) 423 final} - {SWD(2018) 424 final} -
{SWD(2018) 425 final} - {SWD(2018) 426 final}

BG

1. Въведение

Настоящият доклад за ранно предупреждение е част от цялостния доклад за изпълнение на Комисията, като целта му е да помогне на държавите членки, за които съществува риск да не изпълнят целта за 2020 г. за подготовка за 50 %-на повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци, установена в член 11, параграф 2, буква а) от Директива 2008/98/ЕО. Той се основава на оказаната по-рано подкрепа от страна на Комисията на държавите членки за спазване[1] на законодателството на ЕС в областта на управлението на битовите отпадъци. В резултат на тази подкрепа се стигна до специфични, съставени за всяка държава членка графици[2].

Оценката, която служи за основа на доклада за ранно предупреждение, е резултат от прозрачен процес на сътрудничество, в който вземат участие засегнатите държави членки, както и на задълбочен анализ на най-новите решения в областта на политиките. Бяха широко използвани консултации с отговорните за управлението на отпадъците органи.

Определените в хода на процеса възможни действия се основават на съществуващите най-добри практики и имат за цел да помогнат на държавите членки да извършат планираната за 2020 г. подготовка за повторно използване и рециклиране, поради това те се съсредоточават върху мерки, които могат да бъдат предприети в краткосрочен план. Посочените действия следва да се възприемат като допълнителни по отношение на действията, препоръчани в графиците, съставени като част от предходните дейности за насърчаване на спазването и на препоръките, направени в рамките на процедурата за преглед на изпълнението на политиките за околната среда[3].

2. Основни констатации от доклада за България за ранно предупреждение

През 2016 г. процентът на рециклиране на битовите отпадъци (включително компостиране), докладван от Евростат, е бил 32 %, а процентът на депонирането е бил 64 %. Въз основа на анализа на съществуващата и планираната политика в областта на управлението на отпадъците, се смята, че България е изложена на риск да не реализира целта за 2020 г. за подготовка за повторно използване и рециклиране на битовите отпадъци от 50 %

В оценката[4], въз основа на която е съставен докладът за ранно предупреждение, се прави заключението, че разделното събиране на рециклируемите отпадъци, в това число биологичните отпадъци, все още не се извършва ефективно, че липсват икономически стимули за гражданите да изхвърлят разделно отпадъците, и че схемите за разширена отговорност на производителите в България не покриват напълно

[1] http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/support_implementation_1st_phase.htm

[2] График за България: http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/pdf/BG_Roadmap_FINAL.pdf

[3] http://ec.europa.eu/environment/eir/country-reports/index2_en.htm

[4] Eunomia Research & Consulting et al. (2018), „Проучване за определяне на държавите членки, изложени на риск да не изпълнят целта за 2020 г. съгласно Директивата за отпадъците и да не продължат участието си в етапи 1 и 2 на действията за насърчаване на съответствието. Доклад за ранно предупреждение: България“

разходите за разделно събиране на отпадъците. Освен това, има нужда от повече инвестиции в проекти, намиращи се по-високо в йерархията на отпадъците (напр. рециклиране), които надхвърлят преработването на остатъчните отпадъци.

В таблицата по-долу са изброени възможни действия за подпомагане на България да подобри своите резултати в областта на управлението на отпадъците.

Преглед на възможните действия за подобряване на резултатите
Разширена отговорност на производителите за опаковките
1) Одити на данните, докладвани от производителите или организациите за отговорност на производителите (ООП) относно количествата пуснати на пазара отпадъци от опаковки, с цел да се гарантира, че те са в съответствие с данните за битовите отпадъци.
2) При преразглеждането на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки да се вземат предвид следните алтернативни варианти: **а.** отново да се посочи минималната услуга по събиране, която ООП са длъжни да осигуряват, така че да се обърне особено внимание на събирането от врата до врата, където това е целесъобразно одходящо; или **б.** да се ограничи броят на ООП, които работят с всяка община, до само една организация и да се даде право на общините, които носят действителната отговорност за спазването на целите по отношение на рециклирането, да осигуряват услуги по събиране (финансирани от ООП), отговарящи на минимални стандартни изисквания за съответствие.
3) Принудително изпълнение на задължението производителите да спазват специфичните цели по отношение на рециклирането на опаковките чрез налагане на подходящи санкции.
Разделно събиране на биологичните отпадъци.
4) Преразглеждане на съществуващите планове за събиране и преработване на биологични отпадъци по отношение на предвижданията във връзка с тяхното събиране, улавянето на материал и избора на преработка на биологичните отпадъци с цел да се гарантира, че предвижданията са както логични, така и съгласувани.
5) Разработване на национални насоки за събиране на отпадъци за общините под формата на минимални стандарти за обслужване (за допълване на действие 2). В стандартите би могло например да се посочат видът и обемът на контейнерите, честотата на събиране и видът на използваното превозно средство, като се вземат предвид видът на жилищния фонд, степента на урбанизация, типичният климат и др.
6) Разгръщането на услугите по събиране в обектите/общините, където се очаква събираните количества да са най-големи.

7) Създаване на механизъм за осигуряване на качеството с цел да се гарантира качеството на компоста или продукта на гниене, получени от отпадъци.

8) В по-дългосрочен план, промяна на формулировката на целите за разделно събиране и оползотворяване на биологичните отпадъци в Закона за управление на отпадъците, така че от 2014 г. да не се отнася до фиксираното количество биологични отпадъци. Този подход често възпрепятства предотвратяването на образуването на биологични отпадъци, по-специално ако намаляването на образуването на отпадъци може също да се свърже с други фактори, например намаляване на населението.

Разделно събиране — предавателни пунктове

9) Определяне на минимални критерии за гъстота на пунктовете за събиране (т.е. паркове с контейнери, центрове за рециклиране на битови отпадъци) с цел да се гарантира, че пунктовете са разположени на разумно разстояние от гражданите с цел увеличаване на удобството и вероятността те да бъдат използвани.

10) Установяване на основни принципи на проектирането на пунктовете за събиране, в това число:

- **а.** интегриране на центровете за повторна употреба;
- **б.** разположение на съоръженията; както и
- **в.** обосновка за високо равнище на насищане с персонал.

11) Посочените пунктове трябва да се разкриват в общините, където услугата по събиране е най-добре развита (т.е. например там, където разделното събиране от врата до врата започва да се налага) с цел да се постигне максималната вероятна ефективност на тези пунктове. Това би дало възможност също и „най-добрите практики“ да бъдат набелязани и използвани като образец за други общини.

Икономически стимули

12) Въвеждане на съответните изменения в Закона за местните данъци и такси с оглед да се реализира принципът „плащаш повече, ако изхвърляш повече“.

13) Разгръщане на схеми за реализация на принципа „плащаш повече, ако изхвърляш повече“ първоначално в общините, където са въведени услугите за разделно събиране, отговарящи на определен минимален стандарт (вж. действие 6).

14) Предвиждане на ефективни санкции за ООП (като в действие 3) и общините, които не постигат целите, чрез изменение на раздел II от Закона за управление на отпадъците, за да се осигури силен стимул за постигане на определените цели.

Информиране и повишаване на осведомеността

15) Разработване на набор от национални комуникационни материали, предназначени за използване от обществеността на местно равнище, съдържащи ясни и последователни послания, като се обръща особено внимание на биологичните отпадъци. Материалите следва да бъдат използвани като част от кампании по повишаване на осведомеността, и да са на разположение под формата на листовки в предавателните пунктове.

Техническа подкрепа на общините

16) разработване на система на национално равнище, чрез която се осигурява техническа подкрепа за общините, по-специално в следните области:

- **а.** избор на услуги по събиране;;
- **б.** обществени поръчки;
- **в.** управление на услугите;
- **г.** информационни кампании;

Заедно с активното споделяне на добри идеи и практики, с помощта на които може да се подобри ефикасността по отношение на намаляването на разходите и подобряването на резултатността.

Ефективно изразходване на средствата

17) Преглед на финансирането, необходимо за постигане на целта от 50 %, с оглед на преминаване от изразходване на средства за преработка на смесени отпадъци към тяхното изразходване за инфраструктура за разделно събиране, сортиране и рециклиране на отпадъците.